

Onderwerp: Verordening rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020

Schiermonnikoog, 16 juni 2020

Aan de Gemeenteraad

Verordeningplicht

Op grond van Participatiewet, de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), heeft de gemeente de wettelijke plicht om regels vast te leggen in een verordening. Het gaat hierbij om:

- het verlagen van de uitkering en de periode van de verlaging van de uitkering (afstemming)
- het verlenen van een individuele inkomenstoelage
- het verlenen van een individuele studietoelage
- het bestrijden van ten onrechte ontvangen uitkering, misbruik en oneigenlijk gebruik (handhaving en fraudepreventie)

Technische en inhoudelijke wijzigingen

Er worden in het kader van kostenbesparingsmaatregelen, nieuwe jurisprudentie en juridische correcties, maar ook vanwege wensen vanuit de uitvoeringspraktijk om de uitvoering eenvoudiger te maken, een aantal wijzigingen voorgesteld. Hierbij is tevens rekening gehouden met digitalisering van werkprocessen.

Samenvoeging van verordeningen

Er wordt voorgesteld om verschillende verordeningen op het gebied van het rechtmatig verstrekken van uitkeringen samen te voegen tot één verordening. Het voordeel hiervan is dat alles eenvoudig op één plek terug te vinden is. Het gaat om de volgende verordeningen:

- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2018
- Verordening Individuele inkomenstoelage 2015
- Verordening individuele studietoelage Participatiewet 2018
- Handhavingsverordening

Bovenstaande verordeningen zijn terug te vinden onder verschillende hoofdstukken in de voorgestelde verordening rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020. De concept verordening is toegevoegd aan dit voorstel als bijlage nummer 2. Daarnaast zijn ook de huidige verordeningen toegevoegd in verschillende bijlagen.

Veroderdening doelmatigheid

In navolging van het samenvoegen van verordeningen op het gebied van rechtmatigheid, worden op een nader moment ook verordeningen op het gebied van doelmatigheid geharmoniseerd en samengevoegd. De verordening doelmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020, zal op een later moment aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Onderdelen verordening

Hieronder zal kort worden ingegaan op de verschillende onderdelen die in hoofdstukken zijn opgenomen in de verordening. Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar de toelichting in bijlage nummer 3 bij dit voorstel.

Afstemming

Als een uitkeringsgerechtigde niet aan zijn verplichtingen voldoet, dan wordt de uitkering afgestemd (een maatregel opgelegd) op grond van de Participatiewet, IOAW of de IOAZ en de verordening. In hoofdstuk twee zijn regels vastgelegd met betrekking tot het verlagen van de uitkering en de periode van de verlaging.

Individuele inkomenstoelage

Regels met betrekking tot de individuele inkomenstoelage zijn geregeld in hoofdstuk drie van de verordening.

De inkomenstoelage is bedoeld voor personen van 21 jaar en ouder tot de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen en gelet op hun omstandigheden geen zicht hebben op verbetering van het inkomen. Iedereen wordt geacht van een inkomen op bijstandsniveau te kunnen reserveren. Wanneer iemand langere tijd op van een minimuminkomen moet leven, kan dit echter problemen opleveren. Door verstrekken van de inkomenstoelage ontstaat er ruimte binnen het budget waaruit hogere kosten kunnen worden voldaan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vervangingsuitgaven, zoals voor een bankstel, koelkast of wasmachine.

Het betreft een wettelijke regeling die opgenomen is in artikel 36 van de Participatiewet. De gemeente is verplicht hier uitvoering aan te geven en nadere regels vast te stellen in een verordening.

Individuele studietoelage

De gemeente kan een individuele studietoelage verstrekken aan studenten met een beperking. Het gaat om studenten van 18 jaar of ouder die niet in staat zijn om naast hun studie te kunnen werken. De individuele studietoelage is bedoeld om deze personen te stimuleren een diploma te behalen en zo de kans op een baan te vergroten.

De studietoelage is een wettelijke regeling en is opgenomen in artikel 36b van de Participatiewet. De gemeente is verplicht hier uitvoering aan te geven en nadere regels vast te stellen. De studietoelage is in de verordening terug te vinden onder hoofdstuk vier.

Er ligt een wetsvoorstel die de studietoelage op verschillende punten gaat wijzigen. Indien dit wetsvoorstel doorgang vindt, dan zal de verordening op een aantal punten gewijzigd moeten worden. De kans bestaat dat later dit jaar deze wijzigingen aan de gemeenteraad voorgelegd gaan worden.

Handhaving en fraudepreventie

Artikel 8b Participatiewet en artikel 35 onder b IOAW/IOAZ verplicht de gemeenteraad tot het stellen van regels voor bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet. De inhoud van de te stellen regels is niet verder voorgeschreven dan dat ze dienen ter bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik. Het is aan de gemeente daar verder invulling aan te geven. 'Bij verordening' impliceert dat de regels in de verordening moeten worden opgenomen. Deze regels zijn vastgelegd in hoofdstuk 5 van de verordening.

Motivering van het besluit

De voorgestelde wijzigingen en de beargumentatie is terug te vinden in bijlage nummer 1.

Financiële aspecten

Er wordt verwacht dat de inhoudelijke aanpassingen binnen de verordening rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ geen tot marginale invloed hebben op de begroting. Mogelijk is er een positief effect op uitvoeringsniveau, maar is dit niet op voorhand in cijfers uit te drukken.

Participatieraad

De Participatieraad Sociaal Domein is om advies gevraagd. De volgende opmerkingen zijn door de Participatieraad geplaatst:

1. De Participatieraad adviseert om in het kader van de Taaleis rekening te houden met Friestaligen en met beperkingen zoals dyslexie.
2. Daarnaast is geadviseerd om de hoogte van de individuele inkomenstoelage, jaarlijks via indexeringsadvies te verhogen om daarmee koopkrachtachteruitgang te voorkomen.

Punt 1: Voor de taaleis moet iemand de Nederlandse taal beheersen op niveau 1F. Het volgen van basisonderwijs is al voldoende om aan te tonen dat de betrokkene de Nederlandse taal voldoende beheerst. Indien dit taalniveau niet aangetoond kan worden kan de betrokkene verplicht worden om deel te nemen aan een taaltoets. Indien hieraan geen medewerking wordt verleend, wordt een maatregel op grond van de afstemmingsverordening opgelegd.

Zo goed als iedereen in Nederland heeft basisonderwijs gevolgd of kan op een andere manier aantonen dat er voldaan is aan het benodigde taalniveau (bijv. inburgeringstraject). Om die reden

wordt hieraan geen toepassing gegeven. Indien dit wel noodzakelijk is, dan moet in ieder geval de individuele situatie betrokken worden bij een besluit.

Punt 2: In plaats van jaarlijks indexeren, worden de bedragen periodiek heroverwogen. Hierbij zal ook de consumentenprijsindex meegenomen worden. Indien blijkt dat de hoogte van de toeslag niet meer in verhouding staat tot de prijsstijgingen, kan de toeslag hierop worden aangepast. Door het vaststellen van vaste bedragen wordt veel tijd bespaart in de uitvoering van de individuele inkomstenstoelag. Er wordt daarom geadviseerd om het advies van de Participatieraad op dit punt niet op te volgen.

Bijlagen:

- Bijlage 1 - Voorgestelde wijzigingen en beargumentatie per hoofdstuk
- Bijlage 2 - Concept verordening rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020
- Bijlage 3 - Toelichting op verordening rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Bijlage 4 - Handhavingsbeleidsplan 2019-2020
- Bijlage 5 - Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2018
- Bijlage 6 - Verordening Individuele inkomstenstoelag 2015
- Bijlage 7 - Beleidsregels individuele inkomstenstoelag 2015
- Bijlage 8 - Verordening individuele studietoelag Participatiewet 2018
- Bijlage 9 – Advies Participatieraad

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris a.i., de burgemeester,

J.M.H. op den Buysch

I. van Gent